

Handel og råvarer

Hvordan påvirker kaffens vej mennesker og økonomier i hele verden? I dette forløb lærer I om globale handelsstrukturer, fair trade, kaffens betydning for udviklingslandene og hvordan vores kaffeforbrug hænger sammen med globale uligheder og bæredygtighed.

Kaffe er en global handelsvare og en af verdens mest handlede råvarer. Den forbinder verden, men udfordres af både klimaforandringer og stigende efterspørgsel. Med tiden er forbrugere verden over blevet mere bevidste om kaffens rolle og betydning i de kaffeproducerende lande, hvilket har stillet krav i hele værdikæden - fra afregningspriser til kaffebønderne til en mere miljøvenlig produktion.

Men hvordan påvirke den globale forbrugerbevidsthed produktion af kaffe og handel med kaffe? Dyk ned i globale handelsstrukturer og betydningen af Direct Trade, Fairtrade og Rainforest Alliance i opgaverne nedenfor.

Intro til opgaverne

Læs teksten "Handel med kaffe" med fokus på kaffebørsen:

- Målt i værdi er kaffe verdens anden stærkeste handelsvare – kun olie er større.
- Udbud og efterspørgsel afgør prisen.
- Mange handelstred, der skal have en del af prisen.

Fair handel og bæredygtighed

- De to mærker arbejder begge for bedre forhold for miljø og arbejdere, men har forskellige fokusområder og forskellige måder at stille krav på for at opnå deres mål.
- Fairtrade er det eneste mærke, hvor kaffeproducenterne er garanteret en mindstepris. Har især fokus på arbejdsforhold og levevilkår. Bønderne tjener også Fairtrade-bonus.
- Rainforest Alliance er en fusion mellem Rainforest Alliance og UTZ. De har fokus på miljø- og klimahensyn. De vil takle miljømæssige- og sociale spørgsmål i verden.

Direct trade

- Det vigtigste er relationen mellem risteriet og kaffebonden. Princippet er, at en stærk relation her sikrer en høj kvalitet i kaffen, en god pris og gode forhold for arbejdskraft og miljøet.

Amerikanske Counter Culture Coffee forklarer i denne video, hvordan de arbejder med Direct Trade:
<https://vimeo.com/160398900>.

- Transparency – gennemsigtighed. At være åbne omkring deres måde at arbejde på, og deres måde at købe kaffen skal være med til at holde dem til en høj standard.
- Fokus på sustainability - bæredygtighed. Både i forhold til økonomi, natur og miljø. Har også fokus på at sikre gode forhold for fugle i nærheden af kaffefarmene.
- Fokus på dialog med kaffebønderne, så kaffen bliver bedre, og bønderne får bedre forhold.

OPGAVER

Opgave 1 - Hvad kendetegner måderne, kaffebønder kan sælge deres kaffe på, og hvordan er de forskellige?

Fair handel og bæredygtighed

Fairtrade

- Sikrer en minimumspris, hvis kaffeproducenterne lever op til en række bæredygtighedskrav.
- Minimumsprisen skal sikre, at der er penge nok til mad, drikke og bolig, samt til investering i fremtiden.
- Rainforest Alliance. I 2019 bliver to af to verdens førende bæredygtighedscertificeringsorganisationer Rainforest Alliance- og UTZ-mærkerne slået sammen. Den nye fusion bliver kaldt Rainforest Alliance, og organisationen vil takle miljømæssige- og sociale spørgsmål i verden, herunder klimaforandringer, skovrydning, fattigdom og ikke-bæredygtigt landbrug. Rainforest Alliance vil forenkle certificeringsprocessen og fortsætte med at forbedre vilkårene for landmænd og skovsamfund.

Direct trade

- Direkte handel mellem risteri og bønder, relationen er i centrum.
- Forpligter sig til at betale over Fairtrade prisen og til at besøge bønderne.

I skal i grupper gennemgå Fairtrade og Rainforest Alliance-mærkerne og diskutere, hvordan I ville vægte de forskellige krav, forpligtelser og målsætninger, hvis I skulle skabe et nyt mærke.

- Eleverne skal mindes om at være realistiske, hvis de har svært ved dette, så bed dem eventuelt om at vægte hensyn til miljø, arbejdsmiljø, arbejds løn, økologi og lignende med procenter, så de er tvunget til at tage stilling.
- Eleverne kan med fordel sammenligne med deres egne erfaringer fra Danmark i forhold til arbejdsmiljø, arbejdstid(er) og evt. arbejds løn.

Gennemgå i grupper af tre eller fire infografikken 'Fra spire til bønne til kop', og diskuter hvordan den ville være anderledes, hvis kaffen blev solgt som direct-trade:

Ved direct trade er der ingen kaffeopkøber, og kaffe bliver transporteret direkte til risterierne i Danmark eller et andet land.

Læs teksten ” Så vigtig er kaffen i de kaffeproducerede lande”

- De største kaffeproducenter i verden er Brasilien og Vietnam.
- Kaffe produceres primært i udviklingslande og de folk, der arbejder i kaffeindustrien, lever under helt andre vilkår end dem, vi kender i Danmark.
- I Brasilien arbejder fem millioner mennesker med kaffe. I Danmark ville den tilsvarende mængde være 140.000 mennesker – det er flere end, der bor i Aalborg.
- I Vietnam arbejder så mange med kaffe, at det ville svare til, at hele Randers (ca. 62.000 mennesker) fra vugge til grav arbejdede i samme branche.
- Se video fra nyhedsbureauet AFP (2017). Videoen viser, at kaffehøst stadig er manuelt og kræver meget arbejdskraft https://www.youtube.com/watch?v=I53YNRIT_dA.

Opgave 2 - Undersøg på nettet eller i butikken, hvad kaffe koster. Diskuter i gruppen hvor stor forskel der er, og hvorfor den er der.

- Hvem er dyr kaffe god for?
- Hvem er billig kaffe dårlig for?
- Der er mange med interesse i prisen. Er deres interesser ens? Kunder, mellemmand, kaffeproducenter, ejere af kaffefarme, arbejdere på farme.

Diskuter i klassen hvilke konsekvenser lave kaffepriser har for de kaffeproducerende lande på lang sigt?

- Kaffeindustrien beskæftiger mange mennesker fra de fattigste dele af samfundet.
- Spørg eleverne hvilke alternativer, man har som fattig bonde, hvis kaffepriserne er for lave.